

rej vznik, rozvoj a svojbytná zmysluplnosť je spávaná s revolučným zápasom robotníckej triedy.

Druhý deň rokovania bol venovaný referátom o poznatkoch a výsledkoch VIII. svetového sociologického kongresu v Toronte v Kanade. O svoje dojmy a poznatky sa podelili priami účastníci kongresu prof. J. Kohout a F. Charvát. O výsledkoch II. konferencie marxistických sociológov v NDR, ktorá sa uskutočnila v máji 1974, informoval F. Tašký. O koncepcii účasti sociológov na Medzinárodnom roku ženy v ČSSR informovala J. Jančovičová.

Súčastou zasadnutia boli aj jednania výborov spoločností, na ktorých sa prerokovali najbližšie úlohy vyplývajúce zo zabezpečenia úspešnej realizácie záverov XIV. zjazdu KSC a dokumentu Predsedníctva ÚV KSC o spoločenských vedách. Na zasadnutiach boli schválené niektoré kadrové zmeny. Do funkcie úradujúceho predsedu Československej sociologickej spoločnosti ČSAV bol zvolený prof. Juraj Zvara a za úradujúceho predsedu Slovenskej sociologickej spoločnosti SAV bola zvolená J. Jančovičová.

Zasadnutie sociologických vedeckých spoločností pri príležitosti 10. výročia vzniku Slovenskej sociologickej spoločnosti SAV umožnilo vo vhodný čas a adekvátnym spôsobom prediskutovať početné otázky a problémy ďalšieho rozvoja marxisticko-leninskej sociológie v ČSSR.

Ladislav Macháček

Zpráva o druhém mezinárodním semináři srovnávací kriminologie v Praze

Na podzim roku 1974 se uskutečnil v Praze v hotelu Interkontinental druhý mezinárodní seminář srovnávací kriminologie. Podnět k uskutečnění tohoto semináře vzešel na prvním mezinárodním semináři srovnávací kriminologie, který se sešel v roce 1972 v Popově v PLR.

Pořadatelem regionálního semináře v Praze byl Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR společně s Mezinárodním střediskem srovnávací kriminologie při francouzské univerzitě v Montrealu. Ve srovnání s prvním seminářem v PLR se druhého, pražského semináře zúčastnilo více delegátů ze socialistických zemí, kteří převládli nad delegáty z kapitalistických států. Kromě početné delegace z ČSSR se semináře zúčastnili zástupci z PLR, BLR, z NDR a MLR. Přihlášení byli také zástupci z SSSR, ale z technických důvodů se nedostavili. Z kapitalistických států se semináře účastnili delegáti z Anglie, Brazílie, Francie, Itálie, Japonska, Kanady, NSR, Švédska, USA a Venezuely.

Pro bližší informaci uvádím, že Mezinárodní středisko srovnávací kriminologie bylo založeno v r. 1969 na základě dohody mezi Mezinárodní kriminologickou společností, která je v otázkách boje proti kriminalitě

a její prevence poradním orgánem OSN a UNESCO, a francouzskou univerzitou v Montrealu. Jeho hlavním úkolem je rozvíjet mezinárodní kriminologické výzkumy za účasti zemí s různým společenským zřízením.

Práce semináře probíhala ve dvou sekcích, z nichž každá měla svůj vlastní program. V první sekci byl diskutován projekt připravený polskými vědeckými pracovníky z Institutu společenské profylaktiky a resocializace z Varšavy, zaměřený na výzkum společenské reakce na deviantní chování. V druhé sekci byly těžištěm dílčí zprávy, přednesené ve formě referátů a diskusních příspěvků k výsledkům výzkumu volného času delikventní mládeže, který byl uskutečněn v různých zemích. Jednání semináře bylo ukončeno plenárním zasedáním, na němž bylo formulováno souhrnné doporučení pro práci v oblasti srovnávací kriminologie.

V další části zprávy věnujeme pozornost obsahu práce druhé sekce vzhledem k tomu, že jde o problematiku velmi aktuální, která má v boji proti kriminalitě mládeže jedno z klíčových postavení.

Tématem jednání této sekce byly především výsledky výzkumu volného času delikventní mládeže. K tomuto tématu byly předneseny čtyři úvodní referáty: kanadský, maďarský, polský a československý. V diskusi bylo referováno o dalších výzkumech zaměřených do oblasti volného času delikventní mládeže, zejména v NDR, v BLR a v Itálii.

Kromě informace o výsledcích se převážná část diskutujících zaměřila na metodologické problémy vlastního výzkumu (např. složení kontrolního souboru, jeho výběr, skladbu dotazníku, uplatnění osobnostních charakteristik, velikost vzorků atd.) a na metodologické problémy komparace.

Společný maďarsko-polsko-československý výzkum navazoval ve svých počátcích na projekt vypracovaný v Montrealu. Avšak vzhledem k rozdílnému společenskému zřízení, vzhledem k rozdílné situaci v legislativě, která ovlivňuje strukturu delikventní populace, vzhledem k rozdílným praktickým organizacím opatření na tomto úseku i vzhledem k rozdílným kulturním tradicím apod. musel být tento projekt zásadně přepracován.

Projekt přepracovali společně pracovníci z MLR a ČSSR. K takto přepracované verzi se připojili vědečtí pracovníci polští. Vznikl tak výzkumný úkol, jehož výsledky budou srovnatelné v zúčastněných socialistických zemích a v některých dílčích hlediscích s kanadskými (Kanada má v tomto směru zcela samostatné postavení, nezávislé na výzkumech probíhajících v kapitalistických státech.) Závěry výzkumu budou sloužit k prohloubení teoretických poznatků a praktických opatření v boji proti kriminalitě mládeže v zúčastněných socialistických zemích.

Vzhledem k tomu, že v sekci bylo referováno o probíhajících výzkumech, které z větší části nebyly dosud ukončeny, nemohla být zatím formulována konečná stanoviska a do-

poručení. Učinná shrnutí mají předběžný charakter.

Pokud jde o volný čas delikventní mládeže, je charakterizován převážně pasivní účastí (v roli diváka) na aktivitách volného času. Dalším nápadným znakem je malý podíl rodinného prvku a s tím související zvýšená potřeba intervence společenských orgánů a organizací. Ve výsledcích všech výzkumů, o nichž bylo referováno, je také jasně patrná malá atraktivnost formálních skupin, což hovoří pro zvýšení možnosti volného času v neformálních skupinách, v klubech apod.

Ve všech výzkumech se ukázalo, že nejčastější náplní volného času delikventních mladistvých je sledování televizních vysílání, návštěva biografů, návštěva restaurací a vináren a volné vycházky bez určeného cíle v partě nebo s jedním přítelem (příteklýni).

Pro oblast metodiky výzkumné práce na popisovaném úseku se jeví užitečné více přihlídnout k souvislosti volného času a zájmové sféry jedince, osobnostních charakteristik a hlavně výchovného působení zaměřeného na prevenci delikvence a reedukaci morálně narušených jedinců.

Dosavadní výzkumy se zabývaly převážně volným časem delikventní mládeže žijící mimo ústavní zařízení, doma u rodičů. Z hlediska boje proti kriminalitě mládeže představuje volný čas v této oblasti nepochybně velmi důležitý faktor prevence. Na zasedání semináře bylo však upozorněno také na další oblast a výchovné možnosti volného času, na volný čas v reedukačních zařízeních pro delikventní mládež, což také představuje velmi důležitou složku převýchovy jak v oblasti cíle, tak v oblasti prostředků. Dovednost a návyk využívat vhodně volný čas patří k důležitým podmínkám socializace po propuštění jedince z ústavní výchovy.

Souhrnně lze konstatovat, že seminář umožnil konfrontaci výchovných stanovisek a metodologických postupů a zpřístupnil informaci o materiálech a stanoviscích, které nebyly dosud publikovány. Umožnil v diskusi ujasnit principy dalšího postupu na společném maďarsko-polsko-československém výzkumu, čímž se dosáhlo urychlení prací o několik měsíců. Vytvořil fórum pro výměnu zkušeností s ostatními státy, zejména NDR a BLR, jejichž výsledky dosažené v této oblasti nebyly dosud publikovány.

Byly ujasňovány také formy a možnosti komparace v oblasti kriminologie, analogické tendencí integrace projevujícím se i v jiných oblastech vědy, výroby, obchodu atd.

Průběh semináře poskytl konečně příležitost poukázat na možnosti a přednosti socialistické soustavy a marxisticko-leninské výchovné platformy, jakož i dialektického materialismu jako metody zkoumání.

Zdeněk Švancar

Konference „Mladá generace dělnické třídy a plánování sociálního rozvoje průmyslového podniku z hlediska práce SSM“

Ve dnech 4.–6. prosince 1974 proběhla v Domě vědeckých pracovníků ve Smolenicích celostátní vědecká konference s mezinárodní účastí na téma *Mladá generace dělnické třídy a plánování sociálního rozvoje průmyslového podniku z hlediska práce SSM*. Pořadatelem konference byly: Slovenská sociologická společnost při SAV, Československá sociologická společnost při CSAV, Sociologický ústav SAV a Slovenský ústřední výbor SSM. Na konferenci, jejíž program byl obsahově bohatý, odeznělo 20 referátů, které spolu s dalšími, jež nemohly být z důvodů nepřítomnosti referujících předneseny, budou publikovány ve sborníku z konference. Referáty přednesené na konferenci lze rozdělit do čtyř základních obsahových okruhů: 1) Teorie a praxe sociálního plánování, 2) Změny v sociální a kvalifikační struktuře podniku, 3) Zdokonalování životních podmínek, 4) Komunistická výchova pracující mládeže.

1) Teorie a praxe sociálního plánování

František Tažký ve svém referátu *Postavení a úloha mladé generace dělnické třídy v socialistické společnosti* podal nejprve podrobně vymezení objektu své úvahy, tj. mladé generace dělnické třídy, zabýval se jejím společenským postavením a její společenskou funkcí, soustředil se na analýzu úlohy podniků v přípravě této generace a poukázal na konkrétní možnosti, a to nejen vedení podniků, ale i organizací ROH a SSM, v procesu formování nejmladší složky dělnické třídy.

O konkrétních možnostech závodů i konkrétních opatřeních směřujících k zlepšení životních podmínek mladých dělníků, zvláště o zkvalitňování podmínek adaptace vyučenů po jejich zařazení do pracovních poměrů, hovořil ve svém příspěvku *K některým sociálním charakteristikám mladých dělníků ve VŠ a k formám jejich využívání v plánu sociálního rozvoje podnikového kolektivu* Marián Šarišský.

Milan Kyselý (*Plánování sociálního rozvoje v podnicích*) zdůraznil, že významnou základnou pro realizaci cílů socialistické společnosti se stále více stává výrobní kolektiv, podnik. Uvedl některé zajímavé výsledky rozboru zabezpečování sociální péče o pracující, provedeného federálním ministerstvem práce a sociálních věcí a Ústřední radou odborů, a seznámil přítomné se zásadami a hlavními úkoly péče organizací o pracovníky, projednanými a přijatými vládou ČSSR na jejím zasedání v březnu 1973.

Ladislav Macháček nastínil v úvodu svého příspěvku *Některé otázky přípravy plánu sociálního rozvoje z hlediska SSM* situaci, v níž zastihuje přechod k sociálnímu plánování mládežnickou organizací. Poukázal na některé současné nedostatky a především na široké možnosti SSM participovat na plánu sociál-